

Socialisti za dvostrankarsko vlado?

V nekem rimskem hotelu se je zbral osrednji odbor socialistične stranke, da bi predebatiral sedanji politični položaj in dočlil svoje stališče do drugih strank, zlasti do Krščanske demokracije, in do najbolj aktualnih političnih problemov. Na zasedanju so se vnele živahne diskusije, ker vidijo socialisti več možnosti za bodoči politični razvoj, a se njihovi voditelji delno razhajajo v presoji, v kakšni meri naj bi se stranka najbolj potrudila. Na splošno so za sestavo takoimenovane vlade v sili, ki naj bi obsegala vse stranke »ustavnega loka«, t.j. tiste, ki so sodelovale pri izdelavi republiške ustave, vendar pa morajo vzeti na znanje, da Krščanska demokracija ni za tako vlado in da tudi komunisti niso preveč navdušeni zanjo, ker imajo pred očmi »zgodovinski kompromis«. Tako je navedel strankin tajnik Craxi v svojem poročilu tudi »drugotni« predlog za sestavo dvostranske vlade krščanskih demokratov in socialistov, bivši tajnik De Martino, ki leži trenutno v neki kliniki, pa je poslal osrednjemu odboru pismo v katerem pritrjuje temu predlogu, a pod pogojem, da bodo komunisti direktno podprli tako vlado, namreč da bodo v parlamentu glasovali zanjo, ne pa samo s tem, da bi se vzdrževali glasovanja.

Krščanskodemokratski dnevnik »Il popolo« pa sodi, da je opaziti, da so socialisti še vedno »pod šokom«, ki so ga doživeli pri volitvah 20. junija. Radi bi igrali veliko vlogo v italijanski politiki, hkrati pa so prešibki za to in jih tare zavest, da bi moglo priti do dogovarjanja in sporazuma med obema največjima strankama, KD in KPI, tudi mimo njih in da jih lahko ti stranki vržeta iz igre, če hočeta. Vsekakor pa pomeni njihov predlog za dvostransko vlado že vsaj nakazano ponudbo za novo sodelovanje s Krščansko demokracijo. S tem je novi strankin tajnik Craxi dokazal svoj politični realizem.

Toda debata, ki je sledila, je pokazala, da večina v osrednjem odboru PSI še ni pripravljena sprejeti take realistične linije, kar bi moglo povzročiti, če komunisti odtegnejo svojo podporo Andreottijevi vladi, nove volitve.

—

Deželna zbornica je 17. nov. letos odobrila z glasovi vseh strank, razen MSI, zakonski predlog svetovalca Slovenske skupnosti dr. Draga Štoke, ki predvideva povračilo stroškov in bremen slovenskim šolam, združenjem staršev ter šolskim sindikatom v zvezi z dvojezičnim poslovanjem.

Nauk za Kreiskega in tovariše

Koroški Slovenci so v nedeljo, 14. t.m., vsekakor uspešno prestali hudo preizkušnjo, ki jo je zanje predstavljalo štetje, katerega je v sporazumu z vsemi tremi avstrijskimi strankami, ki imajo svoje zastopnike v dunajskem parlamentu, odredila avstrijska zvezna vlada. Po mnenju voditeljev obeh slovenskih osrednjih organizacij na Koroškem in tudi po mnenju tujih opazovalcev, je bil bojkot tega štetja na južnem Koroškem uspešen. Res je sicer, da se je na Koroškem udeležilo štetja 85 odstotkov upravičencev, kar je sicer bilo pričakovati, vendar to še ne pomeni, da koroški Slovenci niso poslušali poziva obeh svojih osrednjih organizacij na bojkot. Omenjeni organizaciji sta namreč ljudstvo pozivali zlasti na aktiven bojkot, se pravi, da naj se zglašijo na voliščih, a naj tam oddajo predvsem prazno ali neveljavno glasovnico.

Zanimiv in značilen pa je bil sam potek nedeljskega štetja na dvojezičnem ozemlju Koroške. Omeniti je treba najprej dogodek, ki se je pripetil pred sedežem koroške deželne vlade, ko je skupina kakih 120 koroških Slovencev, med katerimi je bilo zlasti veliko mladine, med skandiranjem gesel proti Heimatdienstu in prepevanjem borbenih pesmi demonstrativno sežgala kakih 600 glasovnic. Opozoriti je treba dalje na razne spontane oblike bojkota v krajih Smihel, Radiše, Slovenj Plajberk, Bilčovs itd., kjer so bile volilne kabine dolgo zasedene, tako da je bil celotni volilni postopek oviran in so ponekod ljudje glasovali kar javno. Končno je treba omeniti hud incident, ki se je pripetil na Selah nad Borovljami, kjer so štirje mladi domačini odnesli z vo-

lišča volilno žaro, jo na cesti polili z bencinom in jo sežgali.

Zato v vodilnih krogih slovenske manjšine upravičeno opozarjajo, kako se je prvič po plebiscitu leta 1920 zgodilo, da je prišlo do mobilizacije slovenskih ljudskih množic na Koroškem, ki so pokazale izredno bojevitost in odločnost pri terjanju svojih narodnih pravic. Bojevitost in odločnost je pokazala zlasti mladina, kar je seveda velikega pomena za nadaljnji boj vseh koroških Slovencev. Ugotoviti je treba, kako se je v nedeljo v dušah koroških Slovencev nekaj prelomilo. Premagan je bil strah, odpravljena je bila pasivnost, prenehala je poslušnost, koroški Slovenci so skratka postali bolj samozavestni in pogumni. Vse to pa je prvi pogoj in hkrati jamstvo za uspešno nadaljevanje boja za obstoj.

Predstavniki obeh slovenskih osrednjih organizacij se strinjajo, kakor je štetje dokazalo, da dunajska vlada in nemškonacionalni krogi niso dosegli svojega cilja, to je manjšino uradno likvidirati.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Grilc je v tej zvezi naglasil, da je štetje splošni položaj na Koroškem zaostriilo, pri čemer je pristavil, da bo nadaljnji boj le takrat uspešen in končno sprejemljiv tudi za Avstrijo in avstrijsko demokracijo, če se bo avstrijska vlada dokopala do spoznanja, kako je nevarno podpirati nemške nacionalistične in šovinistične sile. Le takrat — je zaključil dr. Grilc — bo moglo priti do pomiritve v tem delu srednje Evrope.

(dalje na 3. strani)

Ali sploh obstaja volja po odpravi krize v Italiji?

V torek je stopil v stavko, ki so jo oklicale tri glavne sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL, ves sektor javnih nameštencev v Italiji, od ministrskih do deželnih in občinskih ter do osebja v bolnišnicah, na letališčih in gasilcev. Kot vzrok stavke so navedle sindikalne zveze, da vlada ni pripravljena rešiti vprašanja sklenitve novih delovnih pogodb, češ da bi s tem prišla v promet nova velika masa denarja, kar bi bilo v nasprotju s prizadevanjem za odpravo inflacije in za splošno izboljšanje gospodarskega položaja ter bi še povečalo javne izdatke, namesto da bi jih zmanjšalo, kot zahtevajo gospodarski strokovnjaki. Sindikati pa trdijo, da požira javna uprava denar

ravno zato, ker ni učinkovita, in da ta denar odteka »v tisoč potočkah za privilegije, ki jih označuje izraz plačilna džungla«. Po njihovem je vodilno osebje na javnem sektorju preveč plačano in uživa nedopustne privilegije (bajne odpravnine!).

Ni mogoče reči, da sindikati v tem nimajo prav, kot tudi ni mogoče reči, da je v tem trenutku pravilna strategija stavk, ki je zajela že železnice in druge javne kategorije. Dejstvo je, da postaja danes glavni problem brezposelnost in da so ravno javni nameštenci najbolj varni pred njo, tako da so v tem pogledu veliko na boljšem kot vse druge kategorije, ki jih lahko priza-

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 21. novembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Vera in naš čas; 10.00 Praznična matineja; 10.30 Nedeljski sestanek; 11.00 Kratka poročila; 11.05 Mladinski oder: »Gosko«, zapisal Italo Calvino, prevedla Silva Trdina, dramaturg Nadja Martelanc; 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.15 Slovenske ljudske pesmi; 13.35 Klasično, a ne prerese;

: : PONEDELJEK, 22. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Tjavidan; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Tjavidan; 9.30 Obletnica tedna; 9.40 Koncert; 10.00 Poročila; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Kulturni spomeniki; 11.00 Glasbena šahovnica; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Glasbena šahovnica; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Poročila; 13.00 Sestanek ob trinajstih; 14.00 Novice; 14.05 Z glasbo po svetu; 14.30 Mladina; 14.40 Na našem valu; 15.30 Poročila; 16.00 Simfonični koncert; 16.25 Od melodije do melodije; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Umetnost; 17.20 Komorna glasba Manuela de Falla (ob stoletnici rojstva); 17.40 Ansambli v našem studiju;

: : TOREK, 23. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Tjavidan; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Tjavidan; 9.30 Nekoč je bilo; 9.40 Koncert; 10.00 Poročila; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Liki iz naše preteklosti; 10.40 Prosta pot; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Iz slovenske folklorne; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Poročila; 13.00 Sestanek; 14.00 Novice; 14.05 Z glasbo po svetu; 14.30 Mladina; 14.40 Na našem valu; 15.30 Poročila; 16.00 Simfonični koncert; 16.25 Od melodije do melodije; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Za najmlajše; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni sprehodi; 18.15 Slovenski zbori; 18.30 Glasbena panorama; 19.00 Poročila; 19.15-19.30 Novice.

: : SREDA, 24. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Tjavidan; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Tjavidan; 9.30 Dogodki iz naše zgodovine; 9.40 Koncert; 10.00 Poročila; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Ženski liki v romanu; 10.50 Glasbena šahovnica; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Glasbena šahovnica; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Poročila; 13.00 Sestanek; 14.00 Novice; 14.05 Z glasbo po svetu; 14.30 Mladina; 14.40 Na našem valu; 15.30 Poročila; 16.00 Pianist Gabriel Devetak; 16.25 Od melodije do melodije; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Za najmlajše;

: : ČETRTEK, 25. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Tjavidan; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Tjavidan; 9.30 Nekoč je bilo; 9.40 Koncert; 10.00 Poročila; 10.15 Jazz; 10.30 Pogovori o slovenščini; 10.40 Od popevke do popevke; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Naš posnetek; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Poročila; 13.00 Sestanek; 14.00 Novice; 14.05 Z glasbo po svetu; 14.30 Mladina; 14.40 Na našem valu; 15.30 Poročila; 16.00 Koncert okteta »Gallus« iz Ljubljane; 16.25 Od melodije do melodije; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Za najmlajše; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Slovenski znanstveniki; 18.15 Pevska revija; 18.30 Glasbena panorama; 19.00 Poročila; 19.15-19.30 Novice.

: : PETEK, 26. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Tjavidan; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Tjavidan; 9.30 Slovenske žene; 9.40 Koncert sredi jutra; 10.00 Poročila; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Včerašnji poklici (Lelja Rehar); 11.00 Glasbena šahovnica; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Glasbena šahovnica; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Poročila; 13.00 Sestanek; 14.00 Novice; 14.05 Z glasbo po svetu; 14.30 Mladina; 14.40 Na našem valu; 15.30 Poročila; 16.00 Simfonična dela; 16.25 Od melodije do melodije; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Za najmlajše; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Pripovedniki naše dežele; 18.20 Glasbena panorama; 19.00 Poročila;

: : SOBOTA, 27. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Tjavidan; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Tjavidan; 9.30 Pojdimmo se glasbo; 9.40 Koncert; 10.00 Poročila; 10.15 Jazz utrinek; 10.30 Družina; 10.50 Lahka glasba; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Pratika; 12.00 Glasba po željah; 12.45 Poročila; 13.00 Sestanek; 14.00 Novice; 14.05 Z glasbo po svetu; 14.30 Mladina; 14.40 Na našem valu; 15.30 Poročila; 15.45 Poslušajmo spet; 17.00 Kratka poročila; 17.20 Izbirajte v diskoteki; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Serenissima«. Napisal Jože Pahor, dramaturginja Desa Kraševc. Drugi del; 18.45 Glasbena panorama; 19.00 Poročila; 19.15-19.30 Novice.

Ali sploh obstaja volja po odpravi krize v Italiji?

(Nadaljevanje s 1. strani)

dene kriza v industriji in na drugih gospodarskih sektorjih. Zato bi morala danes veljati prva skrb vseh, tudi sindikatov, ohranitvi zaposlitve in vključevanju mladih v delovni proces, ne pa boju za izboljšanje že itak objektivno dobrega položaja javnih nameščencev, če se primerja njihov položaj s položajem delavstva in nameščencev v gospodarstvu, zlasti zasebnem. Za izboljšanje javne uprave in za odpravo privilegijev bi morali pritiskati sindikati po politični poti, predvsem na stranke, ki jih zastopajo, in te bi morale predložiti v parlamentu zadevne zakonske osnutke. Potem bi se pokazalo, kdo je za ohranitev takih privilegijev. Verjetno bi jih ne bilo veliko, vsaj ne takih, ki bi si hoteli pred vso javnostjo prevzeti odgovornost za to.

Kaže pa, da je nastal kratek stik med sindikati in strankami, ali pa da nekatere leve stranke hote vodijo dvolično politiko: preko sindikatov pod svojo kontrolo (vodilni sindikalisti so tudi v vodstvu strank) vodijo akcije, ki naj bi čimbolj razmajale gospodarske temelje države in oslabile njeno socialno, gospodarsko in politično strukturo, same pa se demagoško zavzemajo v parlamentu in v političnih polemikah za ozdravljenje gospodarstva.

Po drugi strani pa ni mogoče spregledati, da tudi Andreottijeva vlada ne kaže, da bi imela kak resničen in organski načrt za temeljito ozdravljenje gospodarstva. Vse je le krpanje in se izzivilja v nekakem davčnem »terorizmu« oziroma nalaganju vedno novih pristojbin. Po eni strani se ne upa lotiti se resničnih gospodarskih privilegijev in odkrivanja tistih, ki se izmikajo plačevanju svojemu bogastvu primernih davkov, po drugi strani pa popušča demagoškim pritiskom tistih, ki nimajo interesa na ozdravljenju gospodarstva. Se vedno ni nobenega načrta za pospešeno gradnjo ljudskih stanovanj s pomočjo javnih sredstev; nič bistvenega se ne stori za utrditev vrednosti lire, kar žre prihranke, pri čemer so prizadeti najrevnejši; obratno, vlada s svojimi ukrepi še pospešuje razvrednotenje li-

re, misleč, da s tem pospešuje izvoz, a dejansko podražuje uvoz in povzroča draginjno in beg kapitala v tujino. Ne zgane se za odpravo nemarnosti in počasnosti iz državne birokracije in za njeno modernizacijo, za kar niti niso potrebna kaka finančna sredstva; dovolj bi bilo pometati iz javnih služb lenuhe, zajedavce in nesposobne ter zagroziti s sankcijami, kdor bo zavlačeval upravne postopke, npr. pogosto nujne vloge na oblasti. Prav tako ni videti nobene prave volje za uresničevanje drugih reform in za hitro reševanje vsaj najnujnejših problemov, kot dokazuje med drugim prepočasna obnova na potresnem območju v Furlaniji, da niti ne govorimo o potresenih na Siciliji. Svoj — velik — del krivde pri tej pasivnosti nasproti najbolj akutnim gospodarskim in socialnim problemom pa imajo tudi parlament, stranke in sindikati. Povsod prevladuje boj za prestiž, boj za čim večji kos oblasti, namesto da bi imeli pred očmi interese narodne in državne celote. V tem zaslepljenem egoizmu in pasivnosti posameznikov, skupin, strank in tudi sindikatov oziroma posameznih sindikalnih sektorjev pa tudi mnogih podjetnikov je koren in glavni vzrok krize, v kateri se je znašla Italija.

—o—

SOCIALISTI IN SSG

Socialistični poslanec Loris Fortuna je uradno sporočil Stalnemu slovenskemu gledališču, da je 10. novembra 1976 vložil v poslanski zbornici rimskega parlamenta zakonski predlog z naslovom »Ureditev Stalnega slovenskega gledališča v smislu uveljavitve kulture slovenske narodnostne skupnosti«.

Predlog so podpisali tudi poslanci Di Vagno, Lezzi, Accame, Novellini in Castiglione.

Zakonski predlog določa, da italijanska država prizna delovanje in vlogo gledališča Slovencev v Italiji in ga ustrezno podpre s sanacijo vseh dolgov ter mu zagotovi primerno podporo za nadaljnje nemoteno delovanje.

Zainteresiranost v Italiji za pogovore med Brežnjevom in Titom

Iz komentarjev mnogih italijanskih listov je razvidno, kako zainteresirana je italijanska politična javnost na izidu pogovorov med Brežnjevom in Titom in drugimi jugoslovanskimi predstavniki pri obisku glavnega sekretarja sovjetske partije v Jugoslaviji. Seveda ne gre za radovednost, ampak za to, da ima Italija velik interes na tem, da ostane Jugoslavija neodvisna nasproti sovjetskemu bloku oziroma da ostane zvesta svoji neuvrščenosti in protiblokovski politiki. To pa je hkrati jamstvo za varnost Italije na vzhodni meji. To so komentarji v italijanskem tisku tudi naglašali.

Po splošnem mnenju je šlo Brežnjevju pri

njegovem obisku med drugim za to, da bi dobil od Jugoslavije kake koncesije za sovjetsko sredozemsko vojno ladjevje v jugoslovanskih pristanih in da bi Jugoslavijo čim bolj vključil v politično območje sovjetskega vpliva v vzhodni Evropi, v imenu komunističnega internacionalizma »pod vodstvom Sovjetske zveze«. Hkrati pa so italijanski komentatorji izražali prepričanje, da bodo jugoslovanski predsednik in njegovi sodelavci gotovo vse storili, da bi ohranili Jugoslaviji njen samostojni položaj nasproti Sovjetskiz vezi, čeprav si hkrati želijo kar najboljše gospodarske in vse druge odnose med obema državama in partijama, a vedno na enakopravni ravni.

Nauk za Kreiskega in tovariše

(nadaljevanje s 1. strani)

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Zwitter pa je dejal, da se je štetje spremenilo v fiasko, s čimer se je tudi ponovno izkazalo, da preštevanje ne more biti osnova za reševanje odprtih manjšinskih vprašanj člana 7 državne pogodbe. Ko bo dunajska vlada to priznala in tudi spoznala, se bodo nudili pogoji za nadaljnje razgovore med predstavniki manjšine in zvezne vlade, je zaključil dr. Zwitter.

Na tiskovni konferenci, ki sta jo vodstvi obeh slovenskih osrednjih organizacij priredili v nedeljo tik pred sklepom štetja, je že bila v glavnih obrisih nakazana vsebina nadaljnjih prizadevanj koroških Slovencev. Predstavniki obeh organizacij so namreč poudarili, kako pričakujejo, da bo potek štetja tako na Koroškem kot tudi drugod po Avstriji prisilil dunajsko vlado na pogajanja z zastopniki manjšine, da se najde tako imenovana »pragmatična« rešitev odprtih vprašanj. Zastopniki koroških Slovencev pa so hkrati jasno povedali, da more predstavljati osnovo ter izhodišče za pogajanja ter ureditev manjšinskih problemov le 7.

NOVICE

V Železnikih na Gorenjskem so malo pred dnevom vernih duš odkrili spominsko ploščo predtanskim umrlemu literarnemu zgodovinarju prof. Francetu Koblarju na hiši, v kateri je bival. Pri odkritju plošče je govoril prof. Dušan Moravec.

»Delo« je objavilo članek Branka Sosiča, ki opozarja na brezbržnost do Prešernovega in Jenkovega groba oziroma na zanemarjenost okolja na starem pokopališču, zdaj brezovem gaju, v Kranju. »Spomin na velike može, kot sta France Prešeren in Simon Jenko, ne sega niti do njihovih zadnjih počivališč«, pravi podnaslov članka.

Nova številka vestnika »Sloveni in Italia« z datumom 31. oktobra poroča o vprašanju integracije proste cone, ki jo seveda zavrača, o občem zboru Slovenske skupnosti, o perspektivah italijansko-jugoslovenskega sodelovanja v okviru »Tržaških srečanj 1976«, o enoglasni zahtevi Slovencev po slovenskem šolskem okraju, o številu vpisanih v slovenske šole na Goriškem (vpisanih je 68 učencev več kot lani) in o drugih aktualnostih iz življenja slovenske manjšine v Italiji.

Še ne ve, kaj bo povedal Carterju

Ameriški zunanji minister Kissinger je priredil te dni tiskovno konferenco, na kateri je med drugim odgovarjal na vprašanja časnikarjev o tem, kaj misli glede prehoda oblasti od Forda na Carterja. Kissinger si ni mogel kaj, da ne bi še enkrat dejal nekaj pikrih na Carterjev račun. Odgovarjač na vprašanje nekega časnikarja, kaj bo povedal Carterju, s katerim bi se moral sestati prihodnje dni, je odgovoril, da sploh še ni imel časa premišljevati o tem, ker je bil preveč zaposlen z iskanjem Plainsa

člen avstrijske državne pogodbe, ne pa zakon o narodnostnih skupnostih, ki ju je z glasovi vseh treh parlamentarnih strank, se pravi socialistične, ljudske in liberalne, pred kratkim odobril dunajski parlament.

Po splošni sodbi se je stanje na Koroškem po štetju zaostri, česar prav gotovo ni pričakovala nemškonacionalistična organizacija Heimatdienst, ki je računala, da bo s pomočjo svojega mogočnega propagandnega in drugega stroja tudi tokrat obvladala položaj. Gotovo pa ni računala na tolikšno reakcijo slovenskih koroških množic in ni pričakovala, da se ji bo zlasti koroška slovenska mladina tako javno in glasno postavila po robu in tudi prešla v protinapad. S tem so naši rojaki pokazali, da sprejmejo izzivanje, pri čemer jim je prav gotovo veliko koristila solidarnost čedalje širše avstrijske demokratične javnosti, kot prihaja do ziraža v okviru raznih solidarnostnih komitejev, v okviru Akcije kritičnih volivcev, Katoliške delavske mladine in drugih sorodnih avstrijskih organizacij ter gibanj. To pa je tudi edina veljavna perspektiva ne samo za koroške Slovence, temveč tudi za avstrijsko demokracijo kot tako. Na Koroškem je treba predvsem poraziti pro-

slulo organizacijo Heimatdienst, kajti njen nadaljnji obstoj in njeno nadaljnje delovanje bi splošno stanje na Koroškem utegnili zaostri do takšnje stopnje, da ga bo zatem težko v kratkem popraviti na miren način. Se tega zaveda kancler Kreisky in njegovi sodelavci? Upamo, da jih je nedeljsko štetje nekaj naučilo in da bodo zato ustrezno ukrepali.

—o—

Slovenski kulturni klub, ul. Donizetti 3/I, priredi v soboto, 20. novembra, predavanje na temo:

14. NOVEMBER NA KOROŠKEM

Predaval bo dr. Drago Legiša, ki je dogajanje na Koroškem sledil kot časnikar radia Trst A.

Začetek ob 19.30.

Vabljeni!

— o —

OBVESTILO ZA SLOVENSKE LOVCE

Odbor društva slovenskih lovcev »Doberdob« obvešča svoje člane, da bo v petek, 19. t.m., v gostilni »Pri lisici« v Vižovljah širši sestanek, na katerega so vabljeni vsi člani. Na sestanku bo odbor med drugim razdelil članom vabila na lov v Slovenijo. Začetek sestanka ob 20. uri.

Zasedanje Kraške gorske skupnosti

V ponedeljek, 15. t.m. se je na sedežu Letoviščarske ustanove v Sesljanu sestala po 1-letnem premoru glavna skupščina Kraške gorske skupnosti. Na dnevnem redu je bila odobritev novoizvoljenih članov ter odobritev prvega statuta Skupnosti.

Po daljši obrazložitvi osnutka statuta je skupščina soglasno sprejela predlog, da se seja odloži, dokler ne bo svetovalna komisija, katero sestavljajo predstavniki vseh strank ustavnega loka, proučila osnutek statuta z namenom, da se doseže čimširša podpora strank.

Med sejo samo je prišlo do kritičnih pripomb na račun večine, ki jo sestavljata KPI in PSI, češ da brez kakršnegakoli razloga hromi dejavnost tega telesa, obenem pa odbor, ki ni niti odraz sedanje stvarnosti v skupščini, še ni podal ostavke. Tako zadržanje omenjenih strank, ki sta navadno zelo občutljivi za redno delovanje vseh izvoljenih organov, je vredno graje, zlasti če se spomnimo, kakšni protesti so se popolnoma upravičeno dvigali s strani istih strank proti deželni upravi, ki je zavlačevala z u-

stanovitvijo te skupnosti. Danes pa po skoro dveh letih ustanovitve skupščine, po upravnih volitvah 1975, ko se je skoro v celoti obnovilo zastopstvo posameznih občin, smo bili priča šele tretji seji skupščine. Tako ravnanje je Slovenska skupnost ožigosala tako v občinskih svetih kot v političnih foru-mih, zato zahteva, da odbor takoj odstopi, ker zaseda mesto, ki mu ne pritiče.

Mislimo, da je prav, da seznanimo slovensko javnost tudi z odnosom, ki ga sedanja uprava ima do dvojezičnosti, ki bi sicer morala biti po osnutku statuta zajamčena na vseh ravneh. Med sejo je predsednik predlagal, naj bi se italijanski posegi ne prevajali v slovenščino, češ da slovenski svetovalci razumejo italijansko in bi se tako prihranilo na času. Temu so se uprli samo svetovalci Slovenske skupnosti. Dalje odbor ni pravočasno poskrbel za nadomestitev uradnega prevajalca s primerno osebo, ki bi lahko zadovoljivo opravljala svoje delo, saj kolikor nam je znano, ni bil uradnik usposobljen za prevajanje na sejah. Svetovalci so tako morali govoriti po posameznih stavkih, da so omogočili prevod. To pa je skoro popolnoma onemogočilo povezanost posegov, zato je tudi načelnik skupine SSK Terčon prevajal kar sam in izrazil željo, da bi se do prihodnje seje poskrbelo tudi za to.

Tako vedenje PSI in KPI se nam zdi res čudno in ne vemo, kako tolmačiti vabilo bodisi predsednika socialista kot načelnika svetovalske skupine KPI, da sedanja uprava želi, da bi vse demokratične sile pristopile k neposrednemu upravljanju Kraške gorske skupnosti. Mar ne mislijo s takim vabilom le kriti svoje odgovornosti za dosedanje mrtvijo?

nk

(majhen kraj, kjer je Carter doma) na zemljevidu...

Dejstvo je, da pomeni Carterjeva zmagica konec Kissingerjevega obdobja v ameriški zunanji politiki. Značilnost njegove zunanje politike je bila v tem, da je probleme »blokiral« namesto reševal, in da je imel vedno pred očmi le trenutne koristi Združenih držav, čemur je bil pripravljen podvreči vse druge ozire, pa naj je šlo za prijatelje ali sovražnike. To je bila politika brez idealov.

Slavnostna akademija v Nabrežini

V nedeljo, 14. t.m., sta prosvetno društvo »Igo Gruden« in športno društvo »Sokol« priredili v nabrežinski telovadnici slavnostno akademijo v počastitev desetletnice obstoja domačega športnega društva. Prireditelj je prav lepo uspela, saj se je slovesnosti udeležilo veliko število ljudi.

V imenu organizatorjev je spregovorila Patricija Terčič, ki se je najprej zahvalila občinski upravi, da je dala na razpolago telovadnico. Terčičeva je nato predstavila domači deklški zbor, ki ga že več let vodi prof. Sergij Radovič. Zbor je zapel štiri pesmi, in sicer slovaško Tancuj, tancuj, Vrabčevi Sarafan in Vsi so prihajali ter belokranjsko Igraj Kolce v priredbi Janka Ježa. Dekleta so se občinstvu predstavila kot pevsko disciplinirana celota in dobro zapela predvsem troglasne pesmi; zadnja, Igraj kolce, pa je morda le nekoliko prezahtevna, tako da se v nekaterih točkah tretji in četrti glas nista popolnoma ujela. Kljub temu pa lahko rečemo, da je deklški zbor ponovno pokazal svojo solidno pripravo.

Goste in občinstvo je nato pozdravil odbornik Stanko Devetak, ki se je najprej zahvalil ustanoviteljem športnega društva Sokol, nato pa nanizal najvidnejše uspehe tega društva. Tako je omenil namiznoteniško ekipo, ki je v preteklosti dosegla celo italijansko A ligo, med sedanje uspehe pa prav gotovo spada prestop ženske odbojarske ekipe v italijansko B ligo. Posebno priznanje pa gre tudi mladim košarkarjem, ki se vestno in v vedno večjem številu udeležujejo treningov, je poudaril Stanko Devetak. Tudi delo prosvetnega društva Igo Gruden je pestro in zanimivo, saj delujejo v sklopu tega društva kar trije zbori: moški, deklški in mladinski. Odbornik Devetak je nato omenil, da se prav s to akademijo pričena nova sezona prosvetnega društva. Na koncu svojega nastopa se je govornik spomnil koških bratov, katere so prav na ta dan preštevali, in jim izrekel v imenu obeh organizacij polno solidarnost.

Gledališki igralec Stane Raztresen se je predstavil s Cankarjevo črtico Istrski o-

sel. Raztresen je Nabrežincem dobro znan, saj je tu že večkrat nastopal in vsakokrat navdušil občinstvo.

Baletna skupina prosvetnega društva Tabor z Opčin je prvič nastopila v Nabrežini in pod vodstvom Anice Cah zaplesala Straussov valček Na lepi modri Donavi. Prvič smo slišali tudi harmonikarski duo, ki ga sestavljata profesorja Dorina Kante in Klavdij Furlan. Oba vadita harmonikarska ansambla Glasbene matice. Duo je izvedel Trojanovo Tarantello, Fancellijeve Koncertne teme ter Rodriguezovo Cumparsito.

Spored je nadaljeval domači moški zbor Igo Gruden, ki je zapel več pesmi, med katerimi ljudsko Kako bom ljubila v Lesko-

varjevi prireditvi, Mirkovo Na trgu, Nabrežino Ignacija Ote in Simonitijevo Pesem galebu, v kateri smo lahko ponovno prisluhnili odličnemu tenoristu Brunu Kralju. Zbor vodi prof. Radovič.

Za zaključek je ansambel Taims z Opčin, ki ga Nabrežinci do sedaj niso dobro poznali, zaigral več ljudsko-zabavnih motivov, ki jih je predstavil umetniški vodja Pohajač.

Obema slovenskima organizacijama v Nabrežini, ki sta akademijo pripravila, gre posebno priznanje, športnemu društvu Sokol pa, ki zbira slovensko mladino iz občine Devin - Nabrežina in ki slavi letos desetletnico obstoja, želi še obilo plodnega delovanja tudi naš list.

A. L.

Dolina:

MARTINOVANJE 1976

Najstarejša tradicija martinovanja na Tržaškem je na Proseku in je povezana z večjim sejmom, ki že dolga desetletja privablja številne obiskovalce iz mesta in s Krasa. Zadnja leta pa se praznovanje sv. Martina obnavlja in uveljavlja tudi v Dolini in to predvsem po zaslugi Mladinskega krožka, ki je to pobudo sprožil in jo že lepo vrsto let uresničuje. Seveda ne gre za martinovanje v takšnem obsegu kot je v navadi na Proseku, ampak je zaenkrat omejeno na dolinsko vaško in župnijsko skupnost. Prav zaradi tega je toliko bolj domača, pristna in namenjena v razvedrilo predvsem domačemu občinstvu, čeprav so tudi gostje dobrodošli.

Tak značaj praznika je še posebno prišel do izraza letos, ko nam je odbor Mladinskega krožka pripravil bogat in pester kulturni in zabavni spored, ki ga je v nedeljo, 14. novembra, popoldne v neposrednem prenosu oddajala radijska postaja Trst »A«. Osrednja točka programa je bil daljši koncert domačega pevskega zbora »V. Vodnik« pod vodstvom Ignacija Ote, ki že dvajset let neumorno vodi zbor, kot je bilo ob tej

priložnosti povedano. Vmes se je zvrstilo nagrajevanje najboljših vin domačih vinogradnikov, odlikovanje nekaterih dolgoletnih članov pokaševalne komisije, kratki intervjuji z nekaterimi odborniki krožka o prvih začetkih martinovanja in o načrtih za bodočnost. Po kulturnem sporedu se je pričel zabavni del večera ob igranju ansambla Bajt. Ves govorjeni del sporeda je predstavil in povezoval visokošolec Boris Pangerc. O delovanju pevskega zbora »V. Vodnik« je spregovoril njegov član Vojko Kocjančič.

Na vprašanja v zvezi z martinovanjem, delom ocenjevalne komisije in o perspektivah vinogradništva v Bregu so odgovarjali prof. Žetko, tajnik Mladinskega krožka Mirko Štrajn, Zorko Jurjevič in Boris Bandi.

Nagrade za najboljša bela vina so prejeli: Ignac Ota (st.), Lovrenc Štrajn in Boris Bandi; za črna vina pa: Vojko Kocjančič, Bruno Prašel in Anton Debernardi.

Priznanje v obliki zlate medalje za petletno neprekinjeno delo v ocenjevalni komisiji vin pa sta prejela: Ljubi Pangerc in dr. Leo Kralj.

Letošnjo ocenjevalno komisijo so sestavljali Ljubi Pangerc, Leo Kralj, Miran Kuret, A. Žižek, Edmund Žentko, Ladi Kocjančič in Milan Bevk, ter Zori Pangerc.

Veselo razpoloženje ob glasbi, pevanju, izvrstni domači kapljici in tradicionalnemu prigrizku klobas z zeljem, ki sta ga pripravila Sergio in Slavko, je trajalo do zadnjega diha dneva. Vsem, ki so praznik pripravili, nastopajočim in številnim udeležencem, gre brez dvoma priznanje in zahvala s prošnjo, da bi to tradicijo nadajevali z vedno novimi pobudami in prijemi, kot doslej.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSКИH IZOBRAŽENCEV
Donizettijeva 3-I.
Trst

vljudno vabi na
SREČANJE S PISATELJEM
FULVIOM TOMIZZO

avtorjem gledališke priredbe v italijanščini Cankarjevega proznega dela Martin Kačur.

Srečanje bo v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3/I v ponedeljek, 22. novembra, ob 20.15.

Na lovu v koših za smeti

Kdor hodi po našem mestu z odprtimi očmi, lahko vidi marsikaj zanimivega in tudi čudnega. Med drugim mu morajo vzbuditi pozornost tipi, ki hodijo od enega koša za smeti do drugega in sklonjeni pobrskaajo po odpadkih v njem. Če najdejo kaj takega, kar se jim zdi vredno vzeti ven, spravijo tisto v najlonsko vrečico, ki jo nosijo v roki, nakar se odpravijo naprej, k naslednjemu košu. Med njimi so seveda reveži, pa tudi lepo oblečeni možje in ženske, katerim ne bi nihče prisodil brskanja po koših za odpadke, ker jim to gotovo ni potrebno. Vendar bi se motil, kdor bi mislil, da delajo ti ljudje to iz potrebe. Očitno je to neke vrste zbirateljska strast, ki se je pač usmerila na iskanje »zanimivosti« v koših za odpadke namesto na zbiranje znamk, kovancev ali redkih knjig, ključev ali steklenic.

Ta strast se lahko polasti revnih in pre-

možnih, celo bogatih. Nekateri skušajo nedvomno iztisniti iz tega »zbirateljstva« kak skromen dohodek, večini pa gre najbrž samo za »spominke« ali pa izživljajo na ta način nepremagljivi nagon varčevanja ali skopuštvu. A v večini primerov gre nedvomno za čisto navadno »zbiranje« kot vsako drugo in tako za tistega, ki ima razumevanje za človeško psihologijo in za tisto, kar se skriva za vsakovrstnimi čudaštvami, ti ljudje niti niso taki čudaki, kot bi se zdelo na prvi pogled. S to nedolžno strastjo dajo verjetno duška bogvekakšni napetosti ali nuji v sebi, morda kakšnemu psihološkemu kompleksu, ki se ga niti ne zavedajo, kakor si da kdo drug, ki ima veliko več denarja in možnosti, duška z lovom ali s potovanjem okrog sveta. Nekateri se morajo pač zadovoljiti samo s potovanjem od enega koša za smeti do drugega in z »lovom« po odpadkih v koših.

Pomen slovenskega srednjega šolstva na Goriškem

Pred dobrim letom je bil v Trstu v organizaciji Slovenskega raziskovalnega inštituta tridnevni posvet o slovenskem šolstvu v Italiji, na katerem se je zvrstilo 24 referatov in prispevkov ter 12 posegov v razpravi. Inštitut se je odločil, da vsa izvajanja objavi v knjižni obliki in tako je pred nami 251 strani obsegajoča knjiga, ki je važen dokument za zgodovino in poglobljeno preučevanje slovenskega šolstva v Italiji.

V knjigi, ki je izšla septembra letos, najdemo tudi krajši, a dovolj zanimiv prispevek Verene Koršič iz Gorice z naslovom »Statistični pregled goriških maturantov liceja in učiteljsča v letih 1945-1975«. Avtorica najprej na kratko povzema dosedanja razvoj slovenskega šolstva na Goriškem od leta 1945 dalje, iz katerega je razvidno, da je italijanska republika s svojimi zakoni in predpisi v bistvu samo potrdila to, kar je že prej ustanovila zavezniška vojaška uprava, novih pridobitev, z izjemo ustanovitve trgovske šole v zadnjih letih, pa ni bilo. Tako že od leta 1945 delujejo v Gorici nižja srednja šola, klasična gimnazija - licej in učiteljsče. Na liceju s slovenskim učnim jezikom je v obdobju od 1945-1975 maturiralo 207 dijakov, na učiteljsču pa 269. Sem so všteti tisti, ki so na goriškem slovenskem

učiteljsču opravili v šolskem letu 1945-46 dopolnilni usposobljenostni izpit, tako da so lahko začeli poučevati na slovenskih šolah. Teh je bilo namreč 111, vendar je le majhen odstotek ostal na Goriškem. Pripomnimo naj, da so bili ti izpiti še pred dokončno razmejitevjo med Italijo in Jugoslavijo, zato lahko domnevamo, da je velik odstotek teh učiteljev po letu 1947 ostal v Jugoslaviji, nekateri pa so se morda v kriznih letih, ki so sledila, izselili z Goriškega in iz Italije, kar pa bi točneje pokazala poglobljena raziskava, ki bi nedvomno dala zanimive rezultate.

Verena Koršič je nadalje ugotovila, da je od že omenjenih 207 maturantov liceja nadaljevalo univerzitetne študije 172 ali 83,09 odstotka, od teh je uspešno zaključilo visokošolski študij 96 študentov ali 55,8 odst. Od 269 maturantov učiteljsča je nadaljevalo študij 58 ali 21,5 odst. dijakov, od teh je uspešno končalo študij 27 maturantov ali 46,5 odst. Številke jasno kažejo, na dejstvo, da so se v to šolo vpisovali predvsem tisti, ki so hoteli čimprej priti do poklica. S tega stališča bi bilo zanimivo ugotoviti socialni izvor teh dijakov. Kot nam kažejo podatki, število maturantov učiteljsča presega število maturantov na liceju, kar bi morda kazalo na težnjo, da si večina slovenskih otrok že v srednji šoli želi pridobiti poklicno izobrazbo. V tej zvezi očitno prihaja na dan pomanjkljivost slovenskega šolstva v Italiji in tako tudi na Goriškem, ki omogoča izobrazbo v materinem jeziku za zelo majhno število poklicev, kar nedvomno krepi asimilacijo. Tako se že vsa povojna leta dogaja, da Slovenci, ki so končali italijanske srednje ali poklicne šole, ker ustrezne v slovenskem jeziku ne obstajajo, sploh ne obvladajo strokovne terminologije v materinem jeziku. To za razvoj manjšine ni koristno, zavira pa tudi gospodarsko sodelovanje s sosednim ozemljem republike Slovenije.

V prispevku nadalje zvemo, da je največ goriških maturantov študiralo leposlovje, sledijo farmacija, medicina, pravo, politične vede, kemija in ekonomske vede. Veliko vpisanih je bilo tudi na višji šoli za telesno kulturo, goriški maturanti pa so študirali še geologijo, agronomijo, arhitekturo, glasbo, na akademiji za gledališče, umetnostno zgodovino, teologijo, sociologijo itd. Zanimiva je tudi ugotovitev, da je precejšnje število diplomiranih na fakultetah

našo zaposlitev na šolah, po naši domnevi večina na slovenskih, kar bi morda kazalo na določeno zaprtost slovenske populacije, deloma po lastni krivdi, največ pa seveda po krivdi italijanskih sodržavljanov, ki Slovencev dolga leta niso dopuščali k javnim službam, zapirali pa so jim tudi pot v zasebna in državna podjetja. Od vseh maturantov učiteljsča se je posvetilo poučevanju na osnovnih šolah le 38,2 odstotka, ostali so se zaposlili drugod. V obdobju 1945-1975 se je 25 maturantov vpisalo na univerze v tujini, pri čemer je od leta 1969 dalje opaziti težnjo po študiju na ljubljanski univerzi, kamor je z učiteljsča in liceja odšlo 9 dijakov. Nekateri od teh so tudi že zaključili študij.

Če bi poglobili raziskovanje v zvezi z zgornjimi podatki, bi bilo nedvomno koristno ugotoviti, koliko maturantov goriških srednjih šol in diplomantov fakultet je tudi dejansko ostalo na Goriškem, kakšen je njihov socialni izvor in kakšno vlogo zavzemajo danes v javnem življenju na Goriškem. Zanimiva bi bila seveda preučitev podobnih podatkov za tiste goriške dijake in študente, ki so odšli v druge pokrajine Italije in v tujino. To bi bila koristna dopolnitev analize goriškega srednjega šolstva, njegove učinkovitosti in vloge v domačem in širšem družbenem okolju.

—o—

OBSODBE ŠTETJA NA KOROSKEM

Zavodski svet državnega strokovnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici je sprejel resolucijo, ki ostro obsoja nameravano štetje koroških Slovencev v Avstriji, ki so ga zvijsko izsilili nemški šovinisti. Preštevanje ni nepristranska ugotovitev števila koroških Slovencev — je rečeno v resoluciji — pač pa zastraševanje manjšine, ki se na različne načine izvaja že desetletja in desetletja. V takšnih okoliščinah in razmerah izid štetja ne more biti izraz objektivnega stanja, ampak samo ponovno izmaličenje.

—o—

S TRŽAŠKEGA

ZBOROVSKA SKLADBA NA CANKARJEVO BESEDILO

Na sedežu Glasbene Matice v Trstu, ul. R. Manna 29, bo v soboto, 20. novembra, tiskovna konferenca za razglasitev izidov »Natečaja za zborovsko skladbo na Cankarjevo besedilo«, ki ga je razpisala Glasbena matica v Trstu ob stoletnici rojstva Ivana Cankarja. Tiskovna konferenca se bo začela ob 17. uri.

Kratke z Goriškega

V soboto, 13. t.m., je bil v Gorici redni občni zbor Slovenskega akademskega društva SKAD. Novost v delovanju tega goriškega društva, ki je doslej združevalo le visokošolce, je ta, da se bodo odslej v njegovem okviru zbirali tudi srednješolci.

Na seji goriškega občinskega sveta, ki je bila v petek prejšnjega tedna, je nastopil tudi svetovalec Slovenske skupnosti Damijan Pavlin, ki je županu predlagal, naj nastopi pri celovškem županu zaradi krivičnega štetja posebne vrste. Župan De Simone je menil, da bi bilo tovrstno posredovanje na upravni ravni neprimerno, saj bi po njegovem mnenju pomenilo vmešavanje v notranje zadeve tuje države.

V komisiji za promet poslanske zbornice se je nedavno tega oglasil tudi goriški demokrščanski poslanec Marocco, ki je pozitivno ocenil osimski sporazum, podrobneje pa se je zadržal pri novih mejnih prehodih v Škabrijelski ulici in v Štandrežu, pri čemer pa je menil, da ni potrebna razširitev prehoda pri Rdeči hiši, ker se bo tam promet predvidoma zmanjšal. Poslanec je posredoval tudi za poseben prispevek goriški občini, ker se bo voda z Mrzleka, ki jo Jugoslavija prodaja tudi v Gorico, občutno podražila.

Kot je že običaj, so se tudi letos podali beneškoslovenski župani, občinski tajniki in svetovalci v Kobarid, kjer so počastili padle iz prve svetovne vojne v kostnici na griču sv. Antona. V njej počiva tudi mnogo padlih vojakov iz Beneške Slovenije. Obiskali so še grobnico padlih partizanov na kobariškem pokopališču. Omenjeni predstavniki so bili na obisku dne 3. novembra in so se srečali tudi s tolminskimi občinskimi upravitelji.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE IZ GORICE prireja v soboto, 20., in v nedeljo, 21. novembra v Katoliškem domu v Gorici tradicionalno

CECILIJANKO

Nastopilo bo 17 pevskih zborov z Goriškega, Tržaškega, iz Beneške Slovenije in Kanalske doline ter iz Slovenije. V soboto se bo koncert začel ob 21. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»LE MILLE CULTURE«

(Nova knjiga o narodnih skupnostih)

Nova, lična knjiga je te dni prišla v izložbe knjigarn. (Odrico Bernardi, *Le mille culture*, ed. Coines, Rim 1976.) Ob tem za nas zanimivem dogodku je morebiti prav, če povem, kako je do rojstva knjige prišlo. Bilo je na seminarju o italijanskih narečnih književnostih 1973. leta v Ravenni, ko sem inšpektorju Piromalliju, voditelju izpopolnjevalnih tečajev za profesorje višjih srednjih šol, predlagal, naj bi posvetil kak seminar tudi spoznavanju narodnih skupnosti, ki živijo v italijanski republiki, ko pa je, sem poudaril, že sam njihov obstoj za marsikoga prava tabula rasa. Odziv je bil nenavaden. Pri priči sem moral izdelati načrt, kar pa je bilo seveda zelo hitro opravljeno, ko pa že nekaj let predstavniki raznih narodnih skupnosti tesno sodelujemo! Zato mi je bilo tudi lahko, ko je seminar 1974. leta postal stvarnost, zbrati z vseh koncev italijanskega škornja predavatelje, ki so potem v Livornu seznanili profesorje višjih srednjih šol s problematiko posameznih narodnih skupnosti. In moram reči, da je bilo res nenavadno doživetje, ko je človek sledil sprva presenečenemu, potem pa navdušenemu reagiranju avditorija na odkritje, kakršnih niso pričakovali. Profesorji z vseh italijanskih dežel so se naenkrat znašli v vlogi začudenih dijakov. In v tistem neofitskem ozračju se je ob tragični usodi kalabrijskih Grkov porodila zamisel o novem seminarju na italijanskem jugu. Ta je potem bil spomladi 1975. In sledil mi je še seminar o narečjih, na katerem je imel poglavitno besedo furlanski pesnik in pisatelj Pier Paolo Pasolini. (Tudi o tem seminarju bo kmalu izšla knjiga.)

A da se povrnem h knjigi *Le mille culture*. Ob uspelem tečaju v Livornu se je prijatelju profesorju Ulderico Bernardiju zaiskrila zamisel, da bi re-

ferate zbrali in jih objavili. Zdaj se mu je ta načrt uresničil in prav omenjeni referati so sestavni del nove publikacije; spremenjeno je samo to, da je na željo založnika Bernardi svoj prispevek razširil, tako da je knjiga videti delo enega samega avtorja, medtem ko je avtorjev v resnici dvanajst.

Spodbudno je to, da knjigi Sergia Salvija *Le lingue tagliate*, ki je italijanskemu občinstvu odkrila narodne skupnosti in ki je doživela drugo izdajo, zdaj sledi zbornik spisov, kjer o narodnih skupnostih pišejo ljudje, ki med njimi živijo. Tako poroča Osvaldo Coisson o Provansalcih, Giuseppe Fara-

co o Albancih, Domenico Minuto o Grkih, Domenico Zanniker o furlanski književnosti, Samo Pahor o Slovencih v deželi Furlaniji - Julijski krajini, Antonietta Salvietti o Kataloncih v Algheru, Bruno Nicolini o Ciganih. Poleg tega sta še dva spisa Tava Burattija in Sergia Salvija. Seveda seznam narodnih skupnosti ni popoln, ker se ob takem zbirateljskem delu pogostoma zgodi, da kdo umanjka. A delo je zavoljo neposrednih prikazov, zavoljo bogate bibliografije in zanimivih dodatkov o »Mednarodnem združenju za zaščito ogroženih jezikov in kultur« nadvse vredno, da pride v naše domače knjižnice. Za slovenskega človeka pa je tudi naravno, da se zanima za tiste skupnosti, ki so večkrat v takem položaju kot naši beneški Slovenci; s tem, da bomo spoznali usodo drugih, pa bomo tudi utrdili svojo zavest. In navsezadnje: samo medsebojnim stikom se moramo zahvaliti, če je vprašanje narodnih skupnosti danes aktualno za vsa italijansko javnost.

BORIS PAHOR

Revija »Nova Mladika«

Mesečnik »Nova Mladika« izdaja, kot znano, Mohorjeva družba v Celju, urejajo pa ga Vekoslav Grmič kot odgovorni urednik, Vitko Musesek kot glavni urednik Gašper Rudolf in Rafko Vodeb v sodelovanju z uredniškim svetom. Namenjen je predvsem družinam.

Oktobrska številka prinaša uvodnik Vekoslava Grmiča pod naslovom »Pod vernim krovom«, kjer piše med drugim: »Včasih se v mislih ustavim pred preprosto kočjo kje v hribih. Precej takšnih koč sem videl in vedno znova mi prihajajo v spomin, kadar sanjam z odprtimi ali zaprtimi očmi. Nekatere so bile resnično uboge, tudi zanemarjene. Druge pa so bile sicer skromne, a iz njih je dihalo toplota, ljubezen. Oko mi je navadno obstalo na stenah, kjer so visele stare podobe svetnikov — »pripročnjikov v sili«, pa križ je imel med njimi vedno mesto. In če sem se pogovarjal z ljudmi, so

znali navadno čudovito pripovedovati o veselih in žalostnih dogodkih, ki so jih doživeli v tem svojem domu. Pripovedovali so zavzeto, živo, tako da so jim oči žarele in vse besede so bile kakor obsijane od nečesa, čemur pravimo vera, upanje, ljubezen, od nečesa torej, kar presega človeka, kar ga napolnjuje s skrivnostno močjo in mu daje slutiti brezmejno obzorja luči. Ali ni bila vse to posledica nevidnih žarkov, ki so prihajali v duše teh ljudi s svetih podob in križa na steni? Prepričan sem, da je bilo tako. Vera v križanega Boga daje človeku skrivnostno moč, saj je vera v Boga, ki je človeku vedno blizu, izredno blizu, tudi v trpljenju, ki z njim čuti in mu pomaga trpeti, kar nujno trpljenje spreminja in razsvetljuje temo navideznega nesmisla z lučjo globokega smisla.

Vekoslav Grmič zaključuje svoj uvodnik z besedami: »Naj bi v naših časih verni krov vzgajal ljudi, ki bi tudi v lepe domove prinašali vero v križanega in od mrtvih vstalega Boga in spodbudo za zidanje sveta pravičnosti, ljubezni, miru in bratstva. Brez luči je težko iskati bisere.«

Sledi več člankov o tem, kakšno je danes krščanstvo naših družin, med njimi okrogla miža pod naslovom »Kraški človek in njegova vernost«. Pri tem so udeleženci opozorili na pretresljiva dejstva. Tako je npr. eden izmed udeležencev povedal: »Kras se prazni. Za nekatere vasi velja, da imajo več živih na tujem kakor doma. Naj na primer naštejemo župnije naše komenske dekanije. Tukaj se je v zadnjih 40 letih takole zmanjšalo število prebivalcev: Brestovica od 863 na 435, Gabrje od 584 na 220, Gabrovica od 584 na 180, Gorjansko od 1022 na 570, Kobjeglava od 546 na 332, Lipa od 370 na 180, Opatje selo od 1054 na 482, Pliskovica od 650 na 370, Škrbina od 560 na 250, Štanjel od 1147 na 720, Temnica od 538 na 390, Veliki dol od 515 na 272 in Vojsčica od 318 na 170. Pred 40 leti je imela komenska dekanija 11.000 prebivalcev, sedaj jih ima samo še 5941, torej 5059 manj.

(Dalje na 8. strani)

—0—

POPRAVEK

V zadnji številki Novega lista je pomotoma izostalo ime avtorja članka »ESPERANTISTI SE ZAVZEMAJO ZA OGROŽENE JEZIKE«. Avtor omenjenega članka je Boris Pahor.

Avtorju in bravcem se oprostamo.

REVIJA »ZNAMENJE«

Peta številka revije »Znamenje«, ki jo izdaja, kot znano, Mohorjeva družba v Celju, se začne s člankom škofa Vekoslava Grmiča »Prenova Cerkve v Sloveniji«. Naslov pritegne bravca, vendar ostane nekoliko razočaran, kajti članek je presplošen, ostane v bistvu na ravni trditev, ki niso preverjene. Ko piše Grmič, da »so splošne oblike odtujitve v slovenski Cerkvi dobile posebno slovensko podobo, kakor so npr. naše hlapčevstvo, naša ozkost duha, ločitev duhov, klerikalizem; kakor so naša povprečnost, pozunanjenost, zakramentalizem, verska shizofrenija ali naš infantilizem«, bi se bilo treba vprašati, ali so to res specifične slovenske oblike odtujitve v Cerkvi, kajti vse te oblike odtujitve najdemo v večji ali manjši meri tudi v vseh drugih deželah. In predvsem se je treba vprašati, ali gre pri tem res samo za odtujitve v Cerkvi, ali pa ne tudi v vsem ostalem slovenskem življenju, tudi v kulturnem in političnem, in če ne tičijo morda za tem drugi, bolj konkretni vzroki, morda ravno v tem, da slovenski narod že mnogo stoletij ni imel priložnosti, da bi bil res svobodno sprostil svoje sile in svoje sposobnosti. Nešteto nadarjenih in celo izredno sposobnih Slovencev je moralo v teku dolgega časa intelektualno in moralno okrniti, ker niso našli primerne ravni in podpore, da bi bili uveljavili

svoj talent, svoje znanje in svoje ideje, pa tudi moralno moč. Tudi najboljši so morali ostati polovičarski. To splošno stanje se je nujno odražalo tudi v Cerkvi, ki je bila povrh tudi vedno premalo slovenska, premalo narodna in ljudska, če izvzamemo nižje duhovnike. Tisoč let se najvišjim cerkvenim oblastem ni zdelo vredno, da bi ustanovile za slovenski narod slovenske škofije. Šele v 15. stoletju je bila iz malega števila župnij skrpana skupaj ljubljanska škofija, medtem ko je bilo razporejenih ob mejah slovenskega ozemlja okrog dvajset tujih škofij in nadškofij, ki so se pulile za cerkveno posest na Slovenskem in seveda za dohodke od cerkvenih posestev. To razočaranje je ostalo kot trn zapičeno v slovensko psiho in ga nekaj fraz o pokoncilskem gledanju ne more odpraviti, tembolj ker vidimo, da nekateri ponovno izkoriščajo prav sklepe drugega vatikanskega cerkvenega zbora, da še bolj nasilno in odločno še bolj opogumljeno izkrivajo slovenski jezik iz cerkve in delajo krivice in neprijazna dejanja do slovenskih vernikov, posebno v slovenskih zamejstvih.

Jože Rajman je zastopan z razpravo »Meje razuma«, ki je zelo zanimiva in aktualna. V njej ugotavlja, da vere ni mogoče meriti in ana-

(Dalje na 7. strani)

PISMA UREDNIŠTVU

ZA PSIHO-PEDAGOŠKO SLUŽBO NA SLOVENSKIH ŠOLAH TRŽAŠKE OBČINE

Tržaška občina je z letošnjim šolskim letom uvedla psiho-pedagoško službo v korist otrok, ki obiskujejo vrtce, osnovne in nižje srednje šole. Usposobljeno osebje naj bi delovalo v okviru didaktičnih ravnateljstev. Organizacijo omenjene službe je prevzelo odborništvo za zdravje in higieno. O načrtih in namenih tržaške občine v zvezi s to pobudo sem zvedel na sestanku občinske komisije za šole s celodnevni poukom, ki je bil pred koncem preteklega šolskega leta. Z namenom, da bi bila psiho-pedagoška služba zagotovljena slovenskim šolam tržaške občine z namestitvijo slovenskega osebja, smo nekateri ravnatelji naslovili odborniku za zdravstvo in higieno pismo in ga zaprosili za sestanek. Sledila so tri srečanja v prostorih omenjenega odborništva. Na sestanku je bil prihoten tudi profesor Egidij Košuta, ki že nekaj let sodeluje z uradom za šolsko usmerjanje (C.O.S.P.) Načelo o psiho-pedagoški službi v materinščini je bilo sprejeto in v ta namen je bilo treba iskati odgovarjajoče slovensko strokovno osebje. Vodstvo slovenskega sindikata je bilo o zadevi obveščeno in pravtako slovenska javnost, saj je Primorski dnevnik, v drugi polovici avgusta 1976, več dni zaporedoma objavljajl ustrezni oglas.

Vabilu sindikata se je odzval kandidat s filozofsko fakulteto ter lepo število slovenskih visokosolcev filozofije s psihološko usmeritvijo. Vsi so vložili prošnjo za sprejem v službo na tržaško občino v drugi polovici septembra 1976. Odbornik je izjavil, da se bo nova služba začela 15. oktobra. O organizaciji nove psiho-pedagoške službe sem obvestil člane zavodskega sveta kakor tudi vse starše naših učencev. Na zasedanju komisije za zdravstvo in higieno Konzulte za zahodni Kras, ki je bilo v torek, 26. oktobra 1976, na Proseku, je odbornik gospod Zanini izjavil, da se bo imenovanje slovenskih psihologov zavleklo, v kolikor je proti namestitvam slovenskega osebja nastopila vsedržavna konfederacija sindikatov. Slovenska javnost upravičeno pričakuje jasno besedo tako od strani tržaške občine kakor tudi od strani tistih, ki omenjena imenovanja zavirajo. Prepričan sem, da bi tudi ob tej priliki krajevne konzulte in v njih izvoljeni slovenski predstavniki učinkovito posredovali v korist slovenski šoli.

Še nekaj o sodelovanju konzulte za zahodni Kras s šolami tega področja. Zasedanja omenjene konzulte v zvezi s šolskimi problemi so le občasna. Letno bi bila potrebna vsaj trikratna uradna srečanja. Koristni bi bili osebni stiki med slovenskimi predstavniki in šolskim vodilnim, učnim in neučnim osebjem oziroma s šolskimi izvoljenimi svetli. Podobni stiki so predvsem nujni za novoizvoljene predstavnike konzulte, da se pravočasno soočijo z odprtimi vprašanji naših šol in tako bolj učinkovito sodelujejo s konkretnimi posegi za njihovo rešitev. O potrebi podobnega sodelovanja priča naslednji primer. Na zadnjem zasedanju zdravstvene komisije za zahodni Kras je neki italijanski predstavnik iz Sv. Križa med drugim dejal, da je tamkajšnja italijanska osnovna šola vložila prošnjo za celodnevni pouk, ki naj bi se začel že v tem šolskem letu. Novica je zelo važna tudi za nas Slovence. Priprava za celodnevni

pouk ni stvar enega meseca. Sprašujem se, zakaj ni bila pravočasno sklicana seja krajevne konzulte, da bi razpravljali o uvajanju celodnevnega pouka v Sv. Križu. Morda bi se za podobno pobudo odločila tudi svetokriška slovenska osnovna šola. Z rednimi in neformalnimi stiki bi preprečili nevarnost nesporazumov in tako predvsem koristili naši slovenski šoli.

Ravnatelj srednje šole »Fran Levstik«
Humbert Mamolo

»BAIOVARI« SO BILI RES NEMCI

V zadnji številki »Katoliškega glasa« je objavil neki Rajko Jereb dopis pod naslovom »So bili Baiovari res Nemci?«, kjer pride na dan s kar preveč naivnimi trditvami, češ da so nekdanji Bavarci nekdanj govorniki »naš jezik« in da je bilo morda »kakah 20 odstotkov takih, ki niso bili Slovani, katerih »staronemštvo« pa je zelo dvomljivo.« Trdi tudi, da so ga profesorji v šoli učili, da je od »Švabske do Panonije... segala »Baioaria«, današnja nemška Bavarska ali Bayern«, in pristavlja: »Že od začetka so nas torej naduti Nemci tlačili in potujčevali.«

Ne vem, v kateri šoli so ga tako učili. Vsekakor je imel smolo, da so ga poslali starši v šolo, kjer so učili tako slabi profesorji. Ali pa si je morda le on slabo zapomnil, kar so učili? Kajti Bavarska ni nikoli segala od Švabske do Panonije, Bavarci niso nikoli govorili »naš jezik« in normalnega človeka ni nikoli tlačila zaradi njih mora, kot pravi Rajko Jereb, da ga je tlačila. Pač pa mora tlačiti Slovence mora spričo dejstva, da nam servira celo tak trezen list, za kakršnega velja »Katoliški glas«, tako

fantazijo brez repa in glave, ki sama po sebi sicer ne bi bila nič hudega, če jo vzame človek za »hec«, huda pa je kot šovinistična provokacija spričo današnjega boja za pravice Slovencev na Koroškem. Recimo, da bi si dal kak odgovorni avstrijski politik prevesti ta dopis iz »Katoliškega glasa«. Gotovo ne bi več smatral Slovencev za resne ljudi in bi se samo še smejal našim argumentom glede koroških Slovencev, saj bi imel črno na belem, da so Slovenci na Koroškem samo »Bavarci«, ki govore »naš jezik.

—o—

REVIJA »ZNAMENJE« (nadaljevanje s 6. strani)

lizirati z razumom, do česar so prišli tudi sociologi — in etnologi, bi lahko pristavili. »Prihodnost bo pokazala — pravi Rajman — da je znameniti stavek »fides quaerens intellectum« (vera je pred razumom) upravičen tudi v našem času. Razum se bo moral prikloniti in priznati izkustvo in s tem posredno tudi izkustvo vere.«

France Rode razglablja o neutušljivem hrepenenju. To je izredno lep in globok, pesniško in hkrati psihološko globoko napisan esej o človeškem hrepenenju po sreči in dobroti. Rado Kvasnik piše o slovenski Cerkev in laiziranih duhovnikih, Vinko Ošlak pa je avtor kratkega eseja »Nočna pisava« — o človeku, ki zavestno prečuje noč, da preiskuje samega sebe. Ivo Juvancič je prispeval razpravo »Goriška duhovščina v spopadu s fašizmom«, ki je zelo zanimiv kritično zgodovinski pregled o vlogi goriškega nadškofa Sedeja v desetletju, ko je pod fašizmom vztrajal na svojem škofijskem sedcu. Anka Berkopac je napisala esej »Smer: ljudje«, objavljena v prevodu tudi razprava Hansa Kunga »Človeška in krščanska bit«. Naj omenimo še pesmi Tatjane Dunda in resnično zanimive rubrike »Zapisi:«, »Med knjigami in revijami« in »Pisma uredništvu«.

Socialni kotichek

Povišanje pokojnin

Z bližnjim 1. januarjem 1977 se bodo povišale pokojnine Socialnega skrbstva zaradi delovanja ustroja avtomatičnega izenačenja, ki ga predvidevajo veljavni zakoni. Izboljšanja bodo naslednja:

- Pokojnine neodvisnih delavcev: minimalne pokojnine: od 66.950 na 79.650 lir (+19%)
nižje od minimalnih: 13,9%
višje od minimalnih: + 22.680 + 5,1%
- Pokojnine samostojnih delavcev (neposredni obdelovalci, koloni in spolovinarji - obrtniki in trgovci)
minimalne pokojnine: od 66.950 na 76.250 lir (+13,9%)
- Socialne pokojnine
od 46.800 na 53.300 lir (13,9+)

Kar se je predvidevalo, se bo torej že v kratkem zgodilo. Enakost z odvisnimi delavci, ki so jo samostojni delavci s težavo dosegli in ki je postala izvršna s 1. julijem 1975 na podlagi odloka predsednika republike št. 325 z dne 12. maja 1972, bo v kratkem odpravljena. Do tega bo prišlo zaradi izvedbe 9. in 10. člena zakona št. 160 z dne 3.8.75, ki se tiče predpisov za izboljšanje pokojnin in za povezavo teh z dinamiko plač,

po katerih se povišajo v odstotkih pokojnine odvisnih delavcev, za kolikor se v odstotkih povišujejo minimalne pogodbene plače industrijskih delavcev, medtem ko se pokojnine samostojnih delavcev povišajo v odstotkih, za kolikor se povišajo življenjski stroški.

V upoštevanem razdobju (avgust 1976-julij 1976) so se zvišale plače industrijskih delavcev za 19 odst., medtem ko so se v istem razdobju zvišali življenjski stroški samo za 13,9 odst. Razlog za novo razliko v višini pokojnin je torej treba iskati tu.

Naj omenimo še, da se bodo, kot določa 22. člen nevedenega zakona št. 160 iz leta 1975, tudi prispevki za zavarovanje za invalidnost, starost in preživele v breme neposrednih obdelovalcev, spolovinarjev in kolonov s 1. januarjem 1977 zvišali v odstotkih v enaki meri (13,9 odst.), njih višina se bo torej dvignila od sedanjih 240 lir na 280 lir za delavni dan v negorskih občinah, v gorskih občinah pa se bo dvignila prav tako za delavni dan od 180 do 210 lir.

Za obsežnejša obvestila se lahko obrnete na Patronat E.P.A.C.A. v Trstu, ulica Roma 20 tel. 38100, kjer vam bodo nudili brezplačno in v celoti vso potrebno pomoč.

ŠAH

J. Š.

NAŠA LEDINA

Če gre vera nekaterim psihologom, se smisel za kombiniranje pri šahu pravzaprav skrči na precej banalno sposobnost: na memoriranje manjšega števila tipičnih položajev. Naši možgani, ali, kakor se temu organu pogovorno-ekspresivno tudi pravi naš mozeg, naj bi hranili v sebi vrsto šahovskih slik, nabranih v praktični igri, med kibiciranjem in po prebiranju visoko kvalificirane strokovne literature, kakršna je naša rubrika. Igralec naj bi po potrebi pobrskal med temi slikami in med njimi izbral ono, ki vsakokratnemu igranemu položaju najbolj ustreza. Operacija naj bi od našega mozga zahtevala le nekaj prilagodljivosti, nekaj plastičnosti, saj je znano, da se določeni položaj srednje igre ponovi le zelo izjemoma.

Ne upamo se spuščati v polemiko s kategorijo, ki ima v moderni zahodni in najbrž tudi vzhodni družbi status, kakršnega komaj premorejo med afriškimi plemeni čarovniki in vrači. Na ljubo resnice pa bomo vendarle nekaj tvegali. Tole: podčrtali bomo nekaj gornjih besed, kot so *tipični položaj, najbolj ustreza, prilagodljivost, plastičnost*. In zaključili, da je po vsej verjetnosti najbližja resnici kompromisna teorija o prirojenosti in priučenosti, o dediščini in družini, o daru in uku.

Vzemimo v pretres spodnjo pozicijo in nje-no rešitev! Ta opisuje boj belega proti vezanima črnima prostakoma na drugi, zanju predzadnji vrsti. Težko, da ima kateri od naših bralcev sliko od kdaj prej v spominu. In vendar smo prepričani, da bi tudi brez tega predznanja z malo napora in časa zadel pravilno rešitev.

BELI: Ke5, Sc5, Lf7, a2, e3, h3.

ČRNI: Kg5, d2, e2, h6.

Beli na potezi zmaga.

1. Se4+Kh4 (edina), 2. Sd2:!

Če sedaj 2... el-D, 3. Sf3 šah-šeh. Zato:

2... Kg3

Z grožnjo 3... el-D. Toda:

3. Sf3!! (vseeno) Kf3: , 4. Lh5+Ke3: , 5. Le2:

Ke2: , 6.a4 in beli zmaga.

—o—

Kulturne novice

V galeriji Forum (ul. Coroneo 1) bodo odprli 18. t.m. ob 18. uri razstavo milanskega slikarja Valentina Vaga. Vago je bil rojen l. 1931 v Barlassini pri Milanu in je študiral na akademij v Breri. Razstavljal je že v vseh večjih italijanskih mestih, pat udi v Parizu in Kolnu.

V ponedeljek je umrl v ameriški bolnišnici Neuilly v Parizu slavni francoski filmski igralec Jean Gabin, star 72 let. Dva dni prej so ga pripeljali v bolnišnico zaradi previsokega pritiska in srčnega napada. Nastopil je v več kot sto filmih in bil znan zlasti po svojih vlogah komisarja Maigreta.

Izšla je druga številka mesečnika za mladino »Pastirček«. V njej sodelujeta goriški pesnici Ljubka Šorli in Zora Saksida.

Angleški skladatelj Benjamin Britten je težko zbolel na srcu. Iz bolnišnice so ga prepeljali na njegov dom v Suffolku. Tudi Andre Malraux, znani francoski pisatelj, filozof in politik je v neki pariški bolnišnici, hudo bolan na pljučih.

Zdi se, da je tudi za slovenščino panslovanski model pri čiščenju izrazja neprimeren in prav tako pri oblikovanju knjižnega jezika. Kaj pa, če so drugi slovanski jeziki izgubili izrazje, ki ga je slovenščina še obdržala od skupnega indoevropskega? Tako kot npr. dvojino, ki je drugi slovanski jeziki nimajo? Bolje bi bilo skrbeti za to, da bi naš knjižni jezik bil čimbolj domač in tem manj umeten.

Glede modela. Čitalniški čas je porodil slovanski zanos. V panslovanstvu so naši narodnjaki videli rešitev pred pritiskajočim nemštvom in tedaj nehote žrtvovali slovanstvu pogostokrat tudi slovensko individualnost. V tem zanosu pa so nehote sprejemali nemške trditve, predvsem nacionalni model pri obravnavanju narodnosti in jezika in poenostavljeno gledanje na jezikovne družine: germanski/romanski/slovanski, s ponižujočim označevanjem slednjega. Še danes se nemško jezikoslovje ni izklopalo iz tega in tudi naše ne. Dasi so jeziki v resnici mnogo bolj prepleteni, da sploh ne govorimo o narodnostih in rasah. Končno je pojem »nemški« tudi precej novejša tvorba, saj so bili prvotni jeziki in narodi Bavarci, Švabi, Sasi, Franki itd. In njim sočasno tudi Slovenci. Kako je potem mogoče za zgodnji čas, nekako do leta tisoč, vzporejati »nemštvo (ki še ne obstaja)

RAFKO DOLHAR PONOVRNO TAJNIK SLOVENSKE SKUPNOSTI

V petek, 12. novembra, se je sestal svet Slovenske skupnosti v Trstu, ki je bil izvoljen na občnem zboru dne 24. oktobra, in izvolil nove vodstvene organe stranke.

Za predsednika sveta je bil potrjen dr. Zorko Harej, za podpredsednika je bil izvoljen Silvester Metlika, tajniške posle v svetu pa bo opravljala Marija Breclj.

Svet je nato za političnega tajnika potrdil dr. Rafka Dolharja; v izvršni odbor so bili izvoljeni dr. Drago Štoka (tajnikov namestnik), Martin Breclj, Ivo Jevnikar, prof. Alojz Tul, prof. Aleš Lokar in Marij Maver.

IZJAVA DEŽELNEGA TAJNIŠTVA SLOVENSKE SKUPNOSTI

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je ob nedeljskem preštevanju koroških Slovencev izdalo naslednjo izjavo, ki jo je sprejelo 16. nov. 1976 v Krminu.

Slovenska skupnost z zadovoljstvom ugotavlja, da je napovedani bojkot koroških Slovencev uspel in da so avstrijske oblasti doživele skupaj z vsedravnimi strankami ter Heimatdienstem hud udarec, ki bo gotovo imel svoje posledice.

SSk ugotavlja, da so koroški Slovenci s svojim doslednim zadržanjem ter politično bojevitostjo koristili tudi vsem narodnostnim jezikovnim skupnostim v Evropi, ki bi jih lahko jutri, po avstrijskem izgledu, zainteresirane države lahko začele preštevati.

SSk čestita koroškim Slovincem, posebej njih osrednjim organizacijam, ob tem uspehu in želi, da bi narodnostni problemi koroških Slovencev dobili čimprej ustrezno in pravično rešitev na podlagi čl. 7 državne pogodbe ter na podlagi direktnih pogajanj med vlado in koroškimi Slovenci samimi.

nasproti slovenstvu, je posebej vprašanje.

Idealni, t.j. šolski, poenostavljeni model reševanja teh vprašanj, ki služi zgolj za predočenje problematike, bi moral zamenjati realni model, ki se brez ideoloških premis poskuša približati dejanskemu stanju.

(Dalje)

—o—

REVILJA »NOVA MLADIKA«

(Nadaljevanje s 6. strani)

Upadanje prebivalstva še vedno napreduje. Če bo šlo tako naprej, nam o skorajšnjem koncu ni treba posebno ugibati.

V zvezi s tem je zanimivo, kar je bilo objavljeno v prejšnji, 9. številki »Nove Mladike«, v članku, ki obravnava tragični problem razbitih zdamskih družin, to je družin, kjer dela oče v tujini in se vrača le od časa do časa, ali pa sta v tujini morda celo oba starša, otroci pa so prepuščeni starim staršem ali celo tujim ljudem. Avtor je zapisal med drugim: »Kako globoko se je psihoza dela v tujini vtisnila v srca številnih otrok, pojasnjuje naslednji dogodek: v šestem razredu sem vprašal, kaj bodo postali, ko bodo odrasli. Skoraj vsi dečki so enoglasno odgovorili: »Šli bomo služiti v Nemčijo!«

Izredno zanimiv in aktualen je tudi pogovor z bistro in samozavestno kmetico Erno Meško iz Slovenskih goric, ki si je upala povedati v tem intervjuju stvari, katerim se izmikajo celo najvidnejši katoliški intelektualci.

Revija prinaša tudi razne poučne članke in reportaže, zelo šibko, naravnost nerazumljivo šibko pa je leposlovje, zlasti celoletna povest Aleša Gorjanca »Na sončni strani ceste«, ki je brez repa in glave, polna frazerskega gostobesedja.

—o—

V petek bo v Stalnem gledališču Furlanije - Julijske krajine v Trstu začetek sezone z uprizoritvijo drame »Idealist«, ki jo je napisal Fulvio Tomizza po romanu Ivana Cankarja »Martin Kačur«. Gre za lik idealista, ki propade, ker je njegov idealizem preveč abstrakten, kar je res tipično za »idealiste« cankarjevskega tipa.

—o—

BREŽNJEV JE KAZAL MIROLJUBNOST

Po dvodnevni pogovorih s Titom je Brežnjev v sredo odpotoval iz Jugoslavije. Kaže, da je zagotovil Titu, da ne grozi Jugoslaviji niti v potitovskem obdobju nikak sovjetski vdor, in vsadil je celo drevce miru. Menijo, da bo njegov obisk pripomogel še k izboljšanju političnih in gospodarskih odnosov med obema državama, ki so že zdaj dobri. Na Zahodu so se bali, da bi Brežnjev ponovno zahteval oporišča za sovjetsko sredozemsko mornarico v jugoslovanskih pristanih.

—o—

Kalifornija je imela 1. julija letos že 21,520,000 prebivalcev. V zadnjih šestih letih se je število prebivalcev zvišalo za poldrugi milijon. Tja se radi selijo ljudje iz ostalih delov Združenih držav.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51